

Odbojkasko izvidjanje i priprema tima za protivnika (sa primerom)

Uvod

Pojam taktike je uzet iz vojne terminologije. Taktika je niži nivo u odnosu na strategiju i njen sastavni deo. Osim vojne aktivnosti taktika se koristi u trgovini, politici, sportu a može se reči da i u svakodnevnom životu zauzima značajno mesto.

„Taktika“ je starogrčka reč koja se odnosi na svrstavanje vojske kao i oblici i načini delovanja te vojske u borbi, što može da se terminološki kaže da je to veština ratovanja. Osim toga, može da znači metode i oblici borbe i organizacije, koja se odnosi na pojedine akcije u okviru najšire borbe. Taktika se isto tako odnosi na postupanje duboko promišljeno po planu, i to po planu koji pripada širem okviru planske orijentacije. Ona je smisljeno i plansko delovanje pojedinaca ili ekipe koje mu je svrha da pri takmičenju stvori takve preduslove u kojima se mogu što bolje istaći kvaliteti pojedinaca ili dejstva ekipe odnosno takve, u kojima se sprečava razmah protivnika. Ona može da služi za ostvarivanje situacionih ciljeva, za savlađivanje osujećenja, za savlađivanje iznenađenja, za ostvarivanje rezultatskog postignuća i za ostvarivanje pobeđe.

U sportskim igrama jedan od ključnih zadataka je upoznavanje protivnika u svim segmentima njegovog tima. Da bi se ostvario cilj pobeđe osim tehnike u odborici moraju se dobro poznavati sve strukture taktičke igre. Pored toga, stručnjak iz te oblasti ima zadatak da kroz taktičke varijante uvidi i strategiju protivnika kako bi u budućnosti mogao lakše da prepozna njegove namere. Uočavanjem taktike i strategije koju koriste ekipe u odborici su sastavni deo edukativnog procesa celog tima od početka njihovog treniranja do reprezentativnog nivoa.

Taktika je sastavni deo procesa koji ima za cilj da pripremi sopstvene igrače na iznenađenja koja mogu da se dese trenutno ali i segmentarno u toku jednog nadigravanja, seta, utakmice ili pak celokupnog turnira ili lige. U strateškom posmatranju može i na duži niz godina stvaranje nivoa taktičke zrelosti koja obavezuje organizaciju kluba da se stručnjaci ne menjaju u toku tog procesa.

Ako taktiku posmatramo analitički onda je neophodno uočiti da se taktika sastoji iz dva ključna dela kada je u pitanju bilo

koji tim i to: koja je kompozicija primenjena u timu koji se analizira i koji sistem igre je primenjivan u toj ekipi u napadu i odbrani. To su ključni segmenti za analizu taktike protivnika u jednoj utakmici. Kada imamo te parametre onda se može lakše pratiti njihova igra i namera jer se vrlo malo odstupa u usvojenoj taktici a i kada se odstupa onda su to samo male promene u taktiziranju kako ne bi narušili vlastitu igru.

Kod početnika taktika ima samo jedan cilj, kako da loptu prebace preko mreže protivniku i da dobiju poen. Takva vrsta igre ima naziv napad. U slučaju da protivnik prihvati loptu i vrati je preko mreže u deo našeg igrališta, onda nastaje segment igre koji se naziva odbrana. Kao što se vidi iz pomenute situacije u taktici se smenjuju dve faze igre i to faza napada i faza odbrane.

Ako taktiku objašnjavamo deci onda shvatanje njenog značaja u igri može njima da predstavlja veliki problem. Zato se u radu sa decom primenjuju nove metode vežbanja koje su im omogućile određeno predznanje iz te oblasti tako da u kasnijem periodu taktičkog sazrevanja prepoznaju određene segmente ranije naučenog u taktici pa im je lakše prihvatići i nove zadatke. Mali broj stručnjaka iz oblasti taktike bili su zagovornici teze da se deca u edukaciji od ranog uzrasta usmeravaju ka univerzalnosti igrača koja će im u savremenoj odbojci doneti prevlast u odnosu na decu koja su bila u istom uzrastu i koji su postali specijalisti za određeno mesto i ulogu u timu a samim tim su i sebi uskratili mogućnost potpune edukacije u svim ispoljavanjima obojkvaškog nadigravanja.

Uočavanjem određenih parametara kao što su sastav tima, vrsta napada, zaštita svog smečera, igra u odbrani, izvođenje napade posle faze odbrane, odigravanje određenih akcija kada se izvučemo iz teške situacije u odbrani, dovode do faze koja navodi da se analiza mora vršiti veoma kvalitetno i da se postavljene „zamke“ u protivnikovoj igri uočavaju na vreme. Kada se sve to ima u vidu, a uz to kada se izuzetno poznaju mogućnosti svojih igrača i mogućnosti protivničkih igrača, onda jedino što preostoji je da se vidi na koji način će biti primenjena određena taktika i koje su najjače karike u celokupnom nadigravanju ekipe koja je posmatrana. Nešto što u celokupnoj fazi pripreme sopstvene ekipe dobija primat u odnosu na sve pomenuto je, vreme koje je neophodno da se uigra ekipa u odnosu na statistički dobijene podatke i da mane protivnika iskoristi kao kvalitet svoje ekipe a da vrline protivničke igre dođu što manje do izražaja. Osim toga, ništa

manje značajno nije da taktičke varijante koje primenjuje protivnik se otkriju, kada i pri kom rezultatu su najčešće u opticaju i ko ih najčešće izvodi. Ukoliko se to uoči onda se pristupa sledećem zadatku koji kod vrhunskih odbojkaša predstavlja i najveći kvalitet. Treba da se vidi koliko je neophodno vremena za analizu otkrivenе taktike i njihovo primenjivanje u efikasnom ispoljavanju pri nadigravanju. Uočavanjem određenih pojedinosti u celokupnoj igri i pronalaženjem adekvatnih rešenja u teoretskom iskazivanju uz primenu analitičko-sintetičkog metoda dolazi do mogućnosti da i igrači u analizama utakmica uvide ono što mogu najbolje da rade a da se pri tome ne naruši timska koncepcija igre. Što bi moglo da znači da pojedini individualni kavliteti igrača mogu biti presudni pri ostvarenju konačnog željenog rezultata.

Savremena tendencija odbojke budućnosti ide ka polivalentnim igračima zbog toga što im sve više takva odbojka nameće potrebe za pomenutim znanjem. Razvijanjem takvih igrača, polivalentne strukture, rešio bi se jedan od ključnih problema koji navodi na lakše prilagođavanje igrača novonastalim situacijama.

Sposobnosti igrača u uskoj specijalizaciji nisu bile iskorišćene do krajnjih njihovih mogućnosti a to se naročito moglo primetiti u utakmicama gde rezultati prilagođavanja novim zadacima su iziskivali više vremena i gde je dijapazon njihovih mogućnosti bio ograničen stečenim znanjem te je i učinak bio premalen da bi se mogao tretirati kao ozbiljna profesionalna snalažljivost i spretnost.

Analiza posmatranja i izviđanja kompozicije tima sa primenom sistemski rešenja vrhunskih ekipa u odbojci

Posle određenog vremena u igri ekipe na kojoj se primenjuje usvajanje taktičkih rešenja može se uočiti mnogo detalja ali nije preporučljivo sve detalje govoriti igračima jer ih može to dovesti do konfuzije i velike nepremostive prepreke u prihvatanju rešavanja određenog zadatka. Igračima se najčešće govore dve do tri ključne stvari i to se na treningu uvežbava do stvaranja konačnog taktičkog motoričkog stereotipa. Bilo bi pogrešno sve ovo znati a ne razvijati sistemske programe taktičkih varijanata koje bi dale mogućnost blagih odstupanja u ostvarenju sebi zadatih ciljeva a da se pri tome ne odovede celi tim na stranputicu.

Sistemski programi znače da se celokupan tim postavlja u varijanti koja treba da spriči gubitak poena ili seta.

Uočavanjem određene varijante kada se otkriva koji igrači ekipe uspevaju da dodaju loptu prema dizaču a on prema svojim smecerima, posle uspešnog prijema bilo servisa ili odbrane od smečiranja, dolazi do transformacije i prilagođavanja celog tima određenoj situaciji.

Kompozicija tima koja se najčešće danas igra je jedan dizač i pet smečera što u velikoj meri olakšava praćenje i otkrivanje sistema koji primenjuju takve ekipe. Sve je prilagođeno baš ovoj kompoziciji tima što delimično ukazuje i na manu ove kompozicije tima jer varijante koje iz nje proističu su uveliko već poznate. U pitanju su nijanse gde se malim odstupanjima vrlo lako prilagodi i dovodi se tim do mogućnosti uspešnog suprostavljanja takvim ekipama. U drugom slučaju ako su u kompoziciji tima dva dizača i četiri smečera počinje taktika za tu kompoziciju tima i nastaje nešto komplikovanije prilagođavanje takvoj varijanti igre. To se pre svega odnosi na dva dizača koja imaju uigrane različite akcije sa svojim igračima gde se u određenom sistemu igre veoma teško predviđa gde i koje akcije mogu da se organizuju. Drugačija je filozofija i concepcija dizanja sa dva dizača jer postoji više varijanti i uigranih akcija u kojima se teže snalaze protivnički igrači. Ovo su dve kompozicije tima koje su, jedna mnogo više a druga manje, zastupljene u savremenoj odbojci i koje svakako trebaju analitičare da navedu o kakvim varijantama sve moraju da razmišljaju ako slučajno jedan tim igra obe ove kompozicije tima podjednako dobro. Ipak da ovo ne bi bila samo teoretska postavka već i primenljiva varijanta u današnjoj odbojci imamo dokaz preko kubanske nacionalne selekcije koja u prednjoj zoni uvek ima tri smečera. U isto vreme kada se igrači specijaliziraju kao dizači i smečeri neko bi rekao da može u napadu i odbrani taktički da napreduje ekipa koja to primenjuje, što u svakom slučaju i ima logički zaključak za takvom varijantom. Prvi vid odbrane je blok. U zavisnosti od potrebe i varijanti napada protivnika ekipe postavljaju jednog, dvojica ili trojica igrača na mreži koji blokirajući brane svoj deo igrališta od smečovanog udarca protivnika. U zadnjoj liniji igrači čekaju da prođe lopta preko, kroz, pored ili od bloka pa da je prime pre nego sto padne na tlo i dodaju loptu precizno prema dizaču kako bi počela nova akcija napada sa ciljem osvajanja poena. Postoje sistemi igre u odbrani uglom napred ili nazad sa velikim brojem varijanti i uvek se postavlja pitanje koja od tih varijanti je najbolja? Najbolja je ona koja ekipi donosi najveći broj poena i čini je uspešnom u utakmici. U savremenoj odbojici imamo ulazak igrača specijaliste za odbranu „libera“, koji je često igrač odluke u pojedinim utakmicama i može u

igri bez klasičnih zamena ulaziti više puta što omogućava uigravanje specifičnog dela taktike u odbrani.

Video analiza

U vrhunskom nivou takmičenja postoje određene specifičnosti u odbojci koje otkrivaju izviđači (scouting) jer je odbojka jedna od najkomplikovanih sportskih igara u kojoj su detalji neophodni za pobedu. Izviđanje ide u dva pravca: jedan je da određene detalje koji su važni za trenera izveštavaju samo njega a drugi da detalje igre u određenoj poziciji protivnika govore treneru i igračima koji bi trebali da svoju pažnju usredsrede na sprečavanje protivničkih igrača u njihovoј nameri da osvoje poen. Postoji tim stručnjaka koji koriste specijalizovane programe za izviđanje i analizu svih neophodnih detalja sa utakmice kako bi što bolje izvršili zapažanje igre protivničkog tima i koji veliki trud ulažu da trener i igrači dobiju informacije na vreme. Pravovremenim dobijanjem informacija izviđači omogućavaju da propuste, koji promaknu običnom posmatraču, kod njih ostaju registrovani i analizirani što u konačnoj završnici može da ima presudan značaj. Izviđači imaju u programu svog posmatranja i pripreme informacija, zadatku da zapažaju tehničke elemente pojedinih igrača, statistiku sopstvenih i protivničkih igrača, analizu njihove uspesnosti u timskoj igri, pojedinačnu analizu igrača i na kraju analizu gde se najčešće završavaju akcije u igralištu koje je protivnik poentirao.

Izviđač (scouter)

Svaka utakmica koju igraju odbojkaške ekipe mogu da budu ili su od velikog značaja te se snimaju da bi se skupile sve dostupne informacije za ono što je već navedeno u radu. Sistematisacija posmatranja ide ka podeli uloga u timu izviđača i uz tehničku pomoć montažera. Posmatranje se odvija u sledećem pravcu:

1.za svakog igrača posebno, kako je igrao u odbrani, smečirao, servirao, blokirao i odbranio njegov mesto u celoj igri;

2.za celu ekipu zajedno prijem servisa, napad, servis, blok-odbrana. Sa tih snimaka se vide sve tehničke greške koje ima igrač i to za vreme utakmice;

3. analizira se svaka zona u rotaciji;

4. posebno se analizira igra dizača kako bira smečera u zavisnosti od zone prijema i trojice smečera koji se nalaze u liniji napada;

5. kako se kreće protivnik u rotaciji prilikom ostvarenja napada i kako se raspoređuju igrači za prijem servisa;

6. kako se raspoređuje napad u svim segmentima igre;

7. sa kojim taktičkim izvođenjem servisa u konkretnu zonu se menja protivnička taktika napada;

8. sa kojim procentom se bira koji smečer u napadu;

9. odakle se najčešće vrši kontranapad;

10. postoji i izviđanje protivničkog trenera i njegove taktike:

- kako vodi utakmicu
- iz kog razloga koristi kog igrača
- kad vrši promene igrača i zbog čega,
- kad uzima time-out.

Ovde mora da se navede da je neophodno voditi računa o psihološkim aspektima grupne saradnje u timu. Tako se najčešće događa da ako lako gube moral u teškim situacijama utakmice, ako prate isti ritam u igri ili gube ritam na kraju seta ili utakmice onda u velikom broju slučajeva menjaju taktiku i igraju klasičnu odbojku.

Pored toga, važno je takođe koji igrač je bio lider svoje ekipe i preuzimao odgovornost u teškim situacijama. Zatim, mora da se vodi računa da li ekipa nastoji da što pre dođe do pobjede a uz to dobro je ako otkriju igrača koji lako dolazi do nekontrolisanog stanja i prevelike nervoze.

Sve te faze se ocenjuju prvo pojedinačno pa posle grupno i izlazi procenat uspešnosti.

(tabela 1): Statisticka tabla - naslov

(tabela 2): Podaci i plan taktike

Trener skuplja sve podatke o protivniku i crta plan taktike (tabela 2) na šest igrališta gde na prvom mesto objašnjava kako su postavljeni igrači protivnika i gde najčešće izvode napad u početnoj fazi. Ta početna prevlast u nadigravanju može da ostvari stabilnost ekipe što ima ponekad i presudan značaj. Za svaku rotaciju važno je da se zna kako prima protivnik servis i koje mane imaju igrači koji su u sastavu ekipe i obavljaju određene ulogu u njoj. Na isti taj plan se crta kako, ko i u koje vreme napada i koje tehnički

sposobnosti ima svaki smečer. Trener mora da odluči koji servis utiče na celi ili deo protivničkog napada i na kraju, treba da odluči kako mu odgovara da uspostavi saradnju svojih igrača u ekipi i koji igrač da preuzme protivničkog igrača sa procenom na koji način da ga spreči u njegovoј nameri.

P r i l o g

ΑΓΩΝΑΣ _____

HM/NIA _____

УПОДОХН

ΕΠΙΤΘΕΣΗ

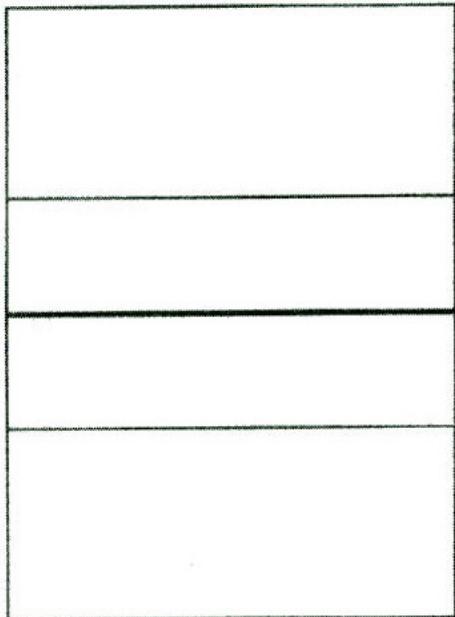
SEBBIE

МРАСК

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ

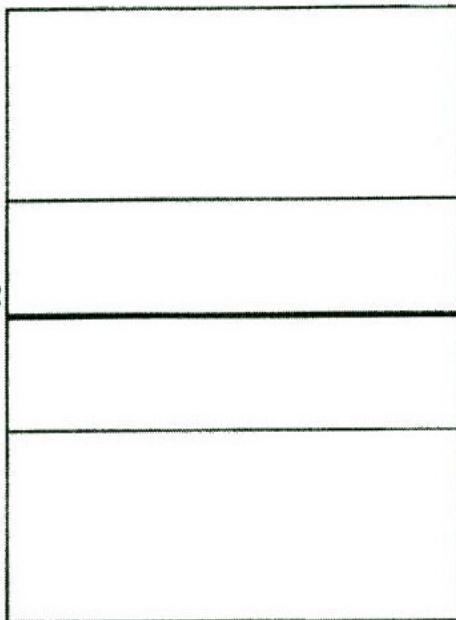
%

R1

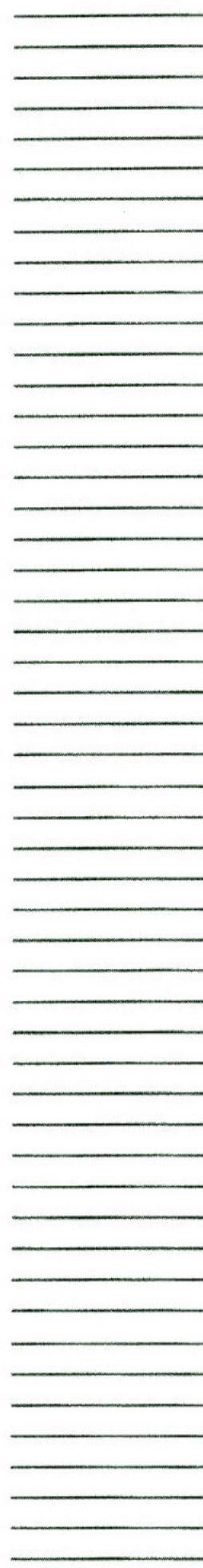

This block contains a large, empty rectangular frame with a thin black border. The frame is divided into four horizontal sections by three thin black lines. The top section is the largest, followed by two smaller equal-sized sections, and a final small bottom section.

R2

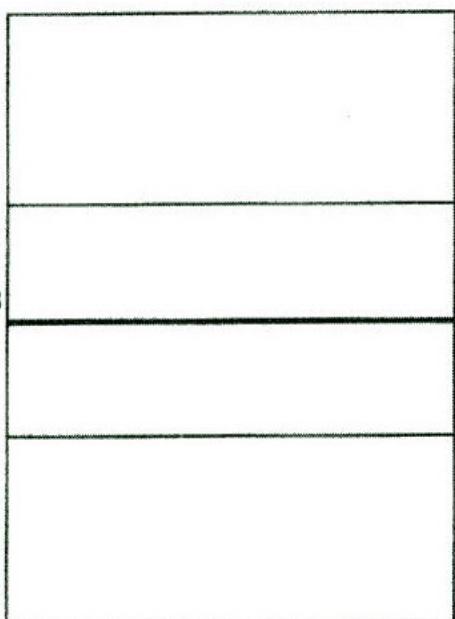

This block contains a large, empty rectangular frame with a thin black border. The frame is divided into four horizontal sections by three thin black lines. The top section is the largest, followed by two smaller equal-sized sections, and a final small bottom section.

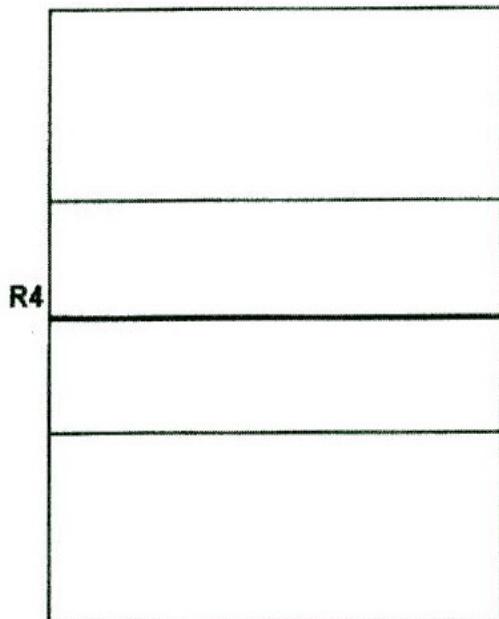
This block consists of a vertical column of 12 evenly spaced horizontal lines, intended for handwritten responses.

R3

This block contains a large, empty rectangular frame with a thin black border. The frame is divided into four horizontal sections by three thin black lines. The top section is the largest, followed by two smaller equal-sized sections, and a final small bottom section.

R4

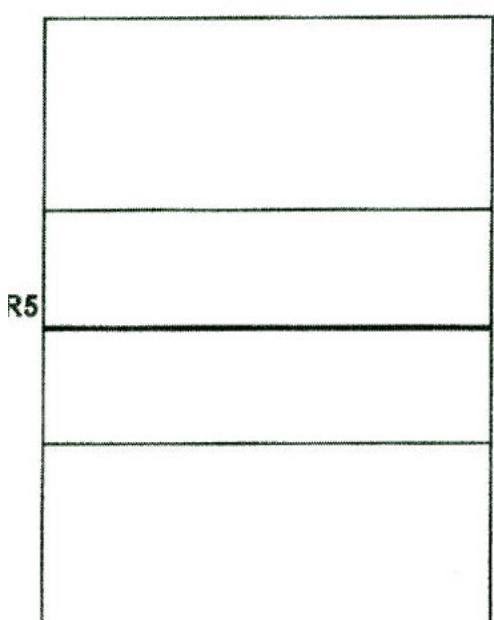

This block contains a large, empty rectangular frame with a thin black border. The frame is divided into four horizontal sections by three thin black lines. The top section is the largest, followed by two smaller equal-sized sections, and a final small bottom section.

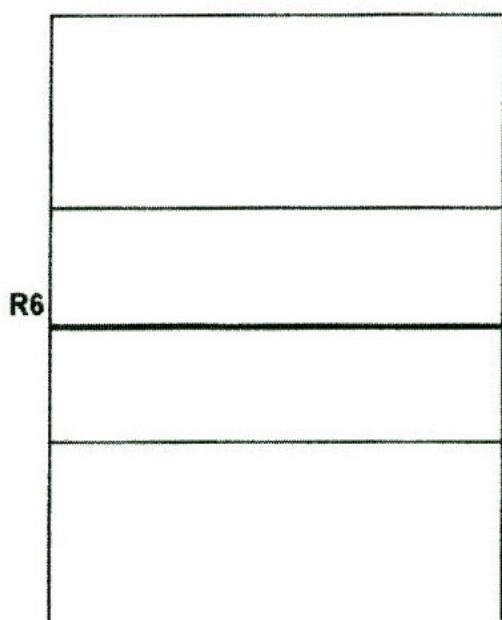
This block consists of a vertical column of 12 evenly spaced horizontal lines, intended for handwritten responses.

R5

This block contains a large, empty rectangular frame with a thin black border. The frame is divided into four horizontal sections by three thin black lines. The top section is the largest, followed by two smaller equal-sized sections, and a final small bottom section.

R6

This block contains a large, empty rectangular frame with a thin black border. The frame is divided into four horizontal sections by three thin black lines. The top section is the largest, followed by two smaller equal-sized sections, and a final small bottom section.

This block consists of a vertical column of 12 evenly spaced horizontal lines, intended for handwritten responses.

Opponents CUB Place Olympics

Date 06/08/92 Game 1

Final Score _____

Statistician: YOKO

Game USA CUB

Scores 15 - 8

ROTATION 1

Play Set	Player	K-O-E
1	SE	1
2	6	0
3	9	0
4	9	K
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		

PLAYERS SET

Play Set	Total K	% K
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		

ROTATION 2

Play Set	Player	K-O-E
1	SE	1
2	6	K
3	4	0
4	4	K
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		

SET DISTRIBUTION

Set	Total	% K
1		
2		
3		
4		
5		
6		
x		
W		
A		
M		
D		
S		

ROTATION 3

Play Set	Player	K-O-E
1	9	7
2	4	9
3	4	6
4	3	9
5	SE	
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		

GAME TOTALS

Game	K/ALL	% K
1		
2		
3		
4		
5		
Total		

4's to Tee
1's, 5's to E.O.

ROTATION 4

Play Set	Player	K-O-E
1	2	7
2	SE	
3	4	9
4	7	K
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		

ROTATION 5

Play Set	Player	K-O-E
1	SE	1
2	4	7
3	4	E
4	2	K
5	4	7
6	4	K
7	4	K
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		

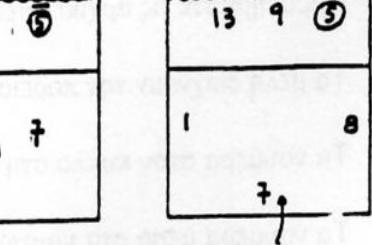
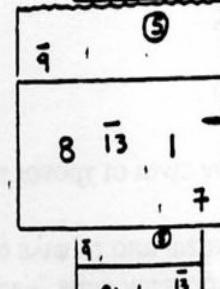
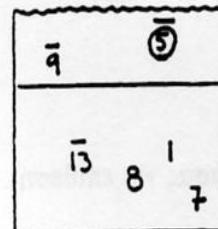
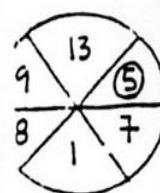
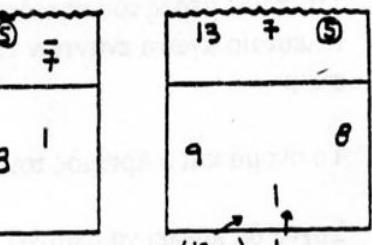
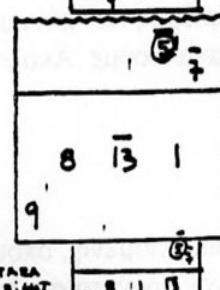
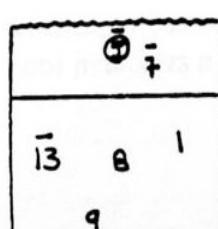
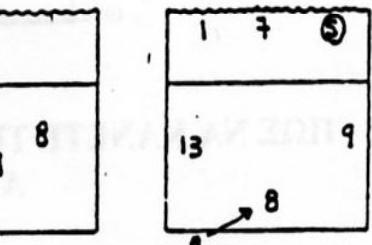
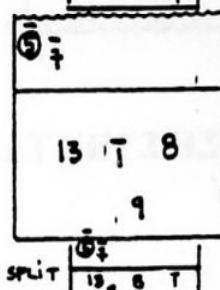
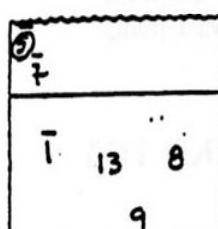
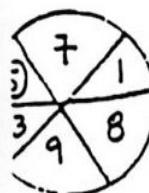
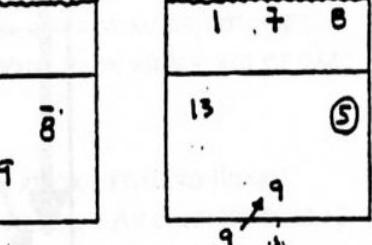
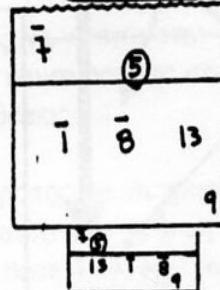
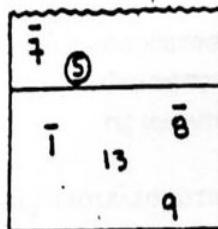
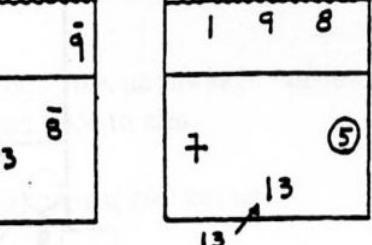
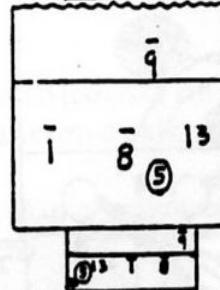
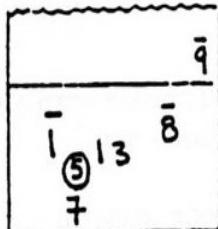
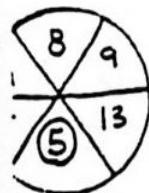
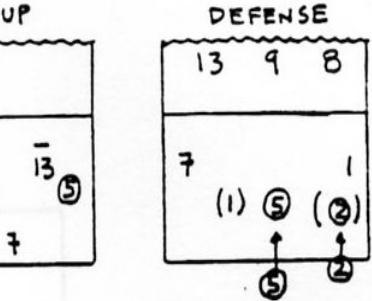
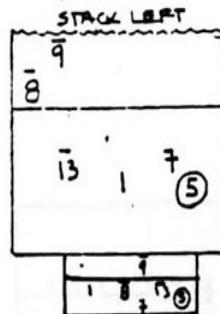
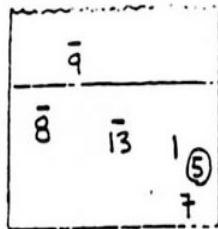
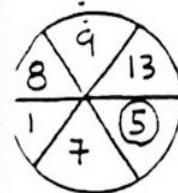
ROTATION 6

Play Set	Player	K-O-E
1	4	0
2	4	0
3	4	K
4	SE	
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		

USA WOMEN'S VOLLEYBALL

- SIDE OUT OLYMPIC GAMES

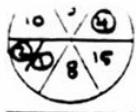
JULY 14, 1996

Frequent
Blocking
Signal

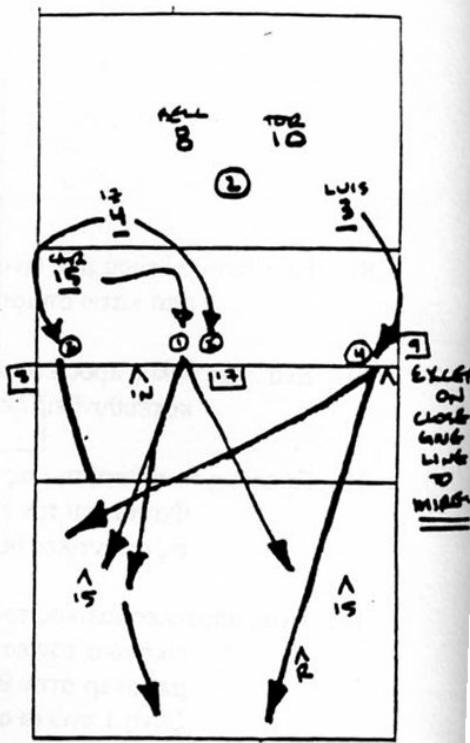
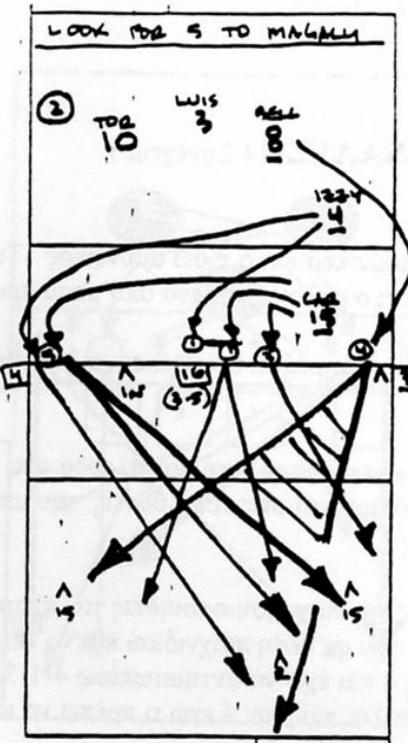
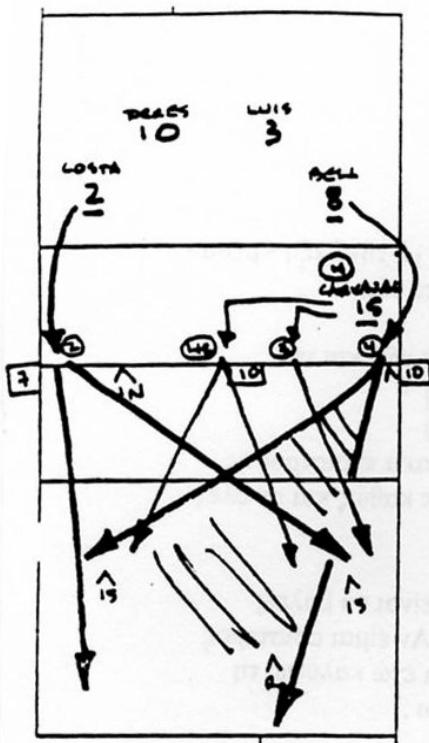

**USA
Volleyball Team**

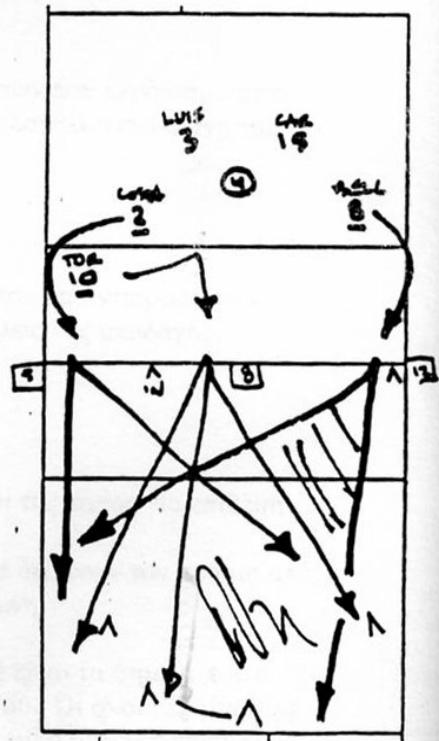
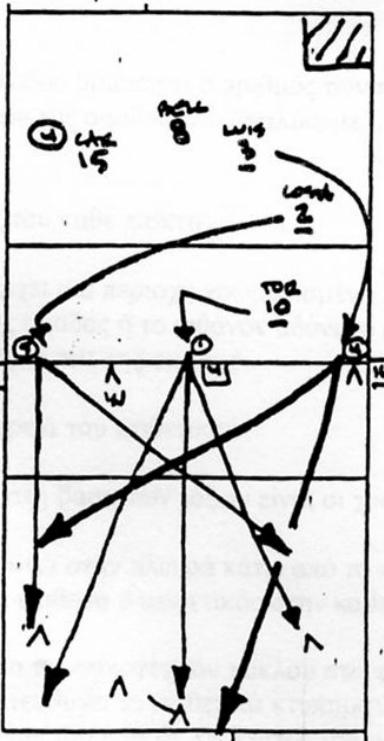
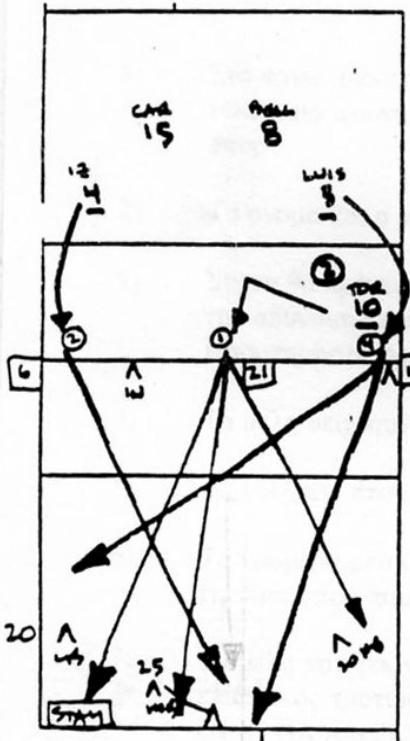
2015 - 1,2,3 WINGS & 15, MB 24 R 1 4,5,6 WINGS & 20-22, MB 24 L 1 BACK & HASH (RIGHT FEET ON 4)
- FAST 4's + 5's ON GOOD PASS - THEY PREFER ROTATION OFFENSE

CUBA - OLYMPICS 8/04

- MAGALY'S NEW TOY IS TIP ON QUICK
- LF'S IN TO HELP - RETO MID HITTER IF "3" GETS 5!
- IF 5 IS 1-ON-1 RB, RF, MB IN COURT DIG w/ BODY.

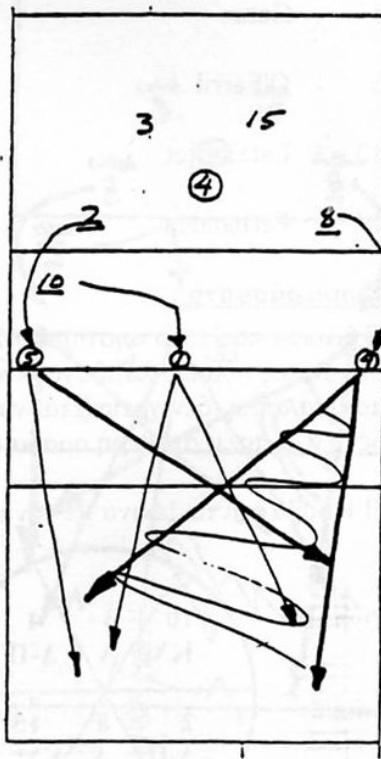
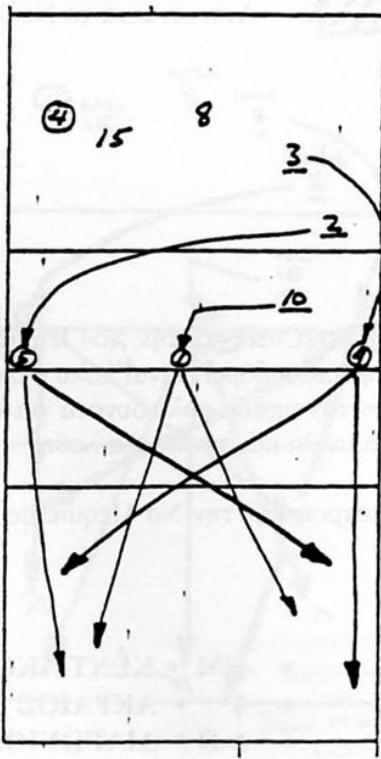
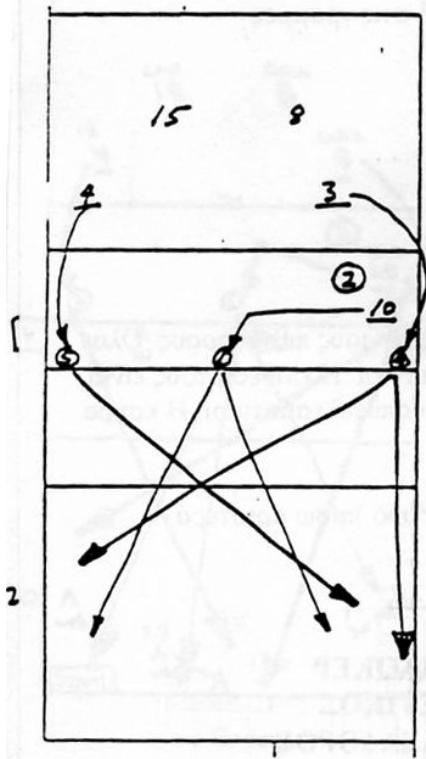
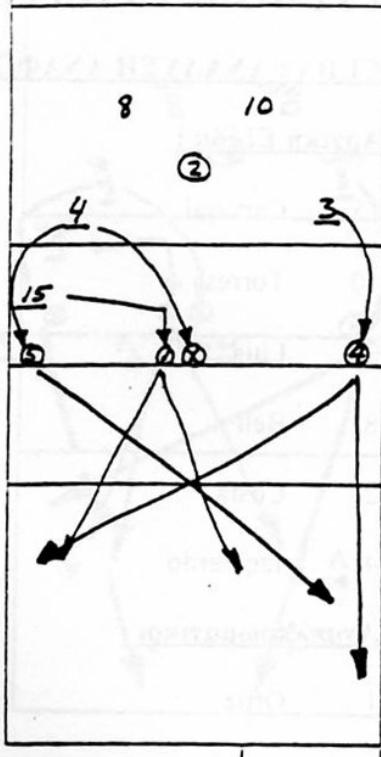
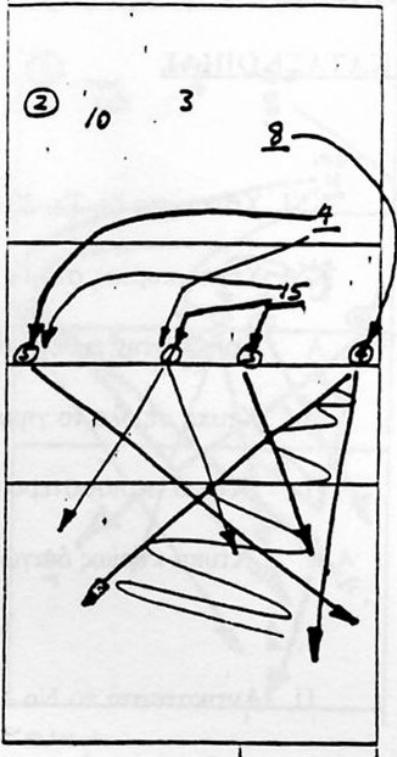
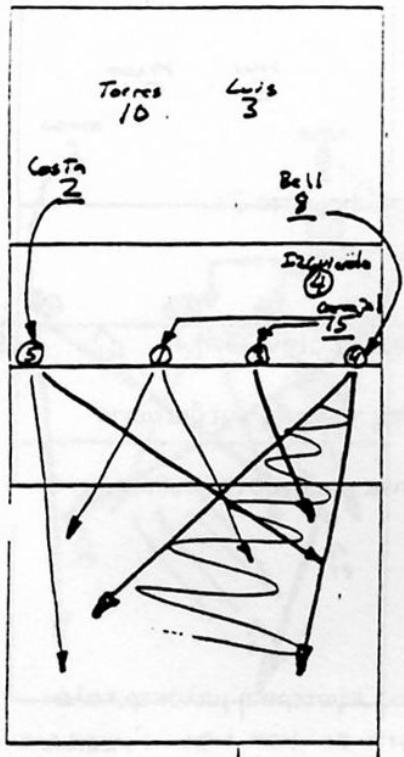

USA
Volleyball Team

10 3 ④
② 8 15

Cuba

10/12

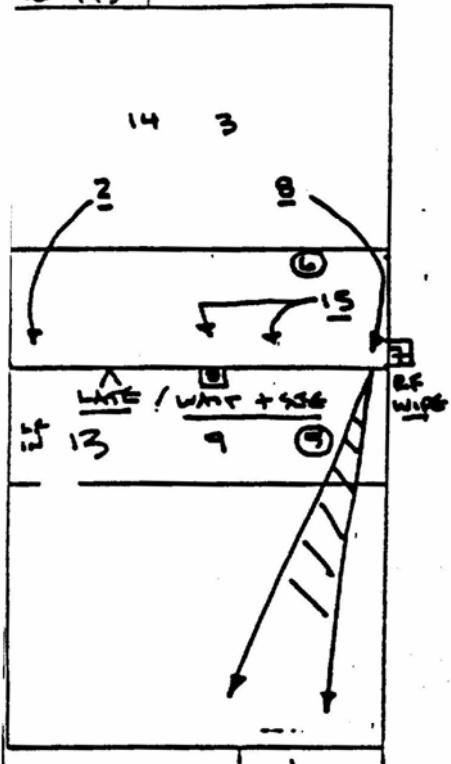
USA
Volleyball Team

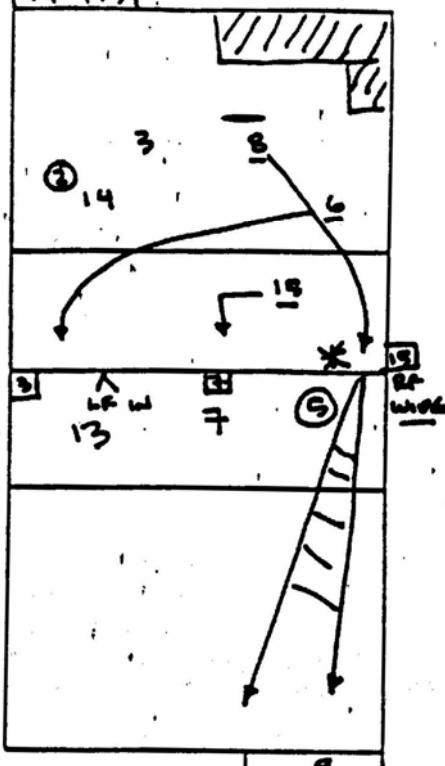
CUBA - OLYMPICS 7/30/66

WORK EM'

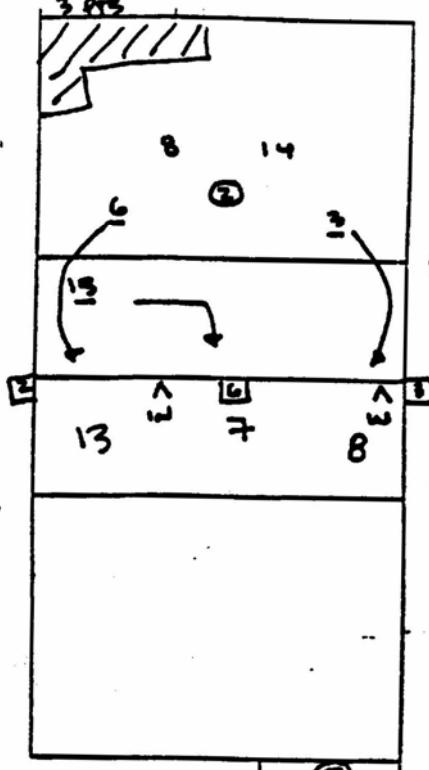
10 PTS

17 PTS

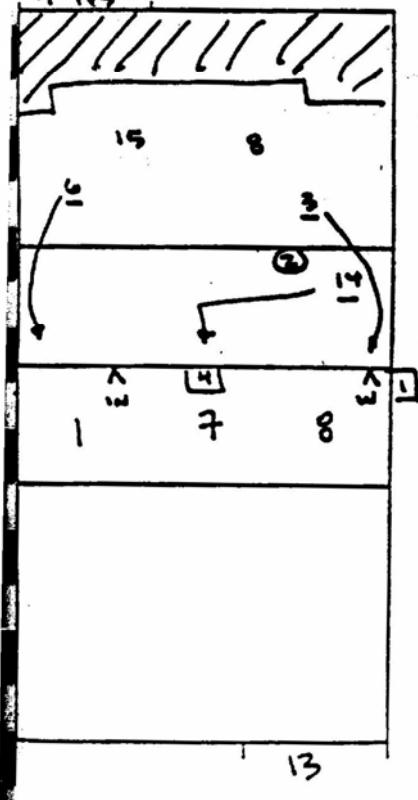
3 PTS

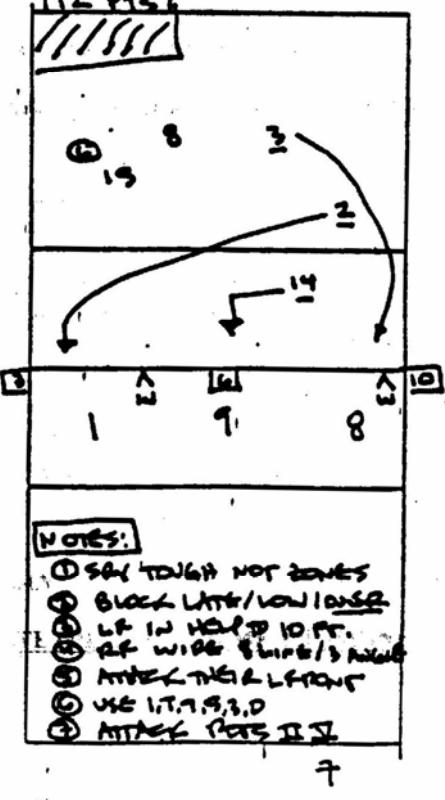
NOTES:

BELLE = BLOCK LINE / SETTER DEV LUIS = STAGE WIDE SWEEP INTO SETTER
O'FARRELL & COSTA 1, 2, 3 = HOP SPOT SHOTS, LOW WHEN IT'S TIME
MAGNALLI / PONTECORNO = LOW HAND BOMB WAYS TORRES PLAYS IT TO ZONE 3

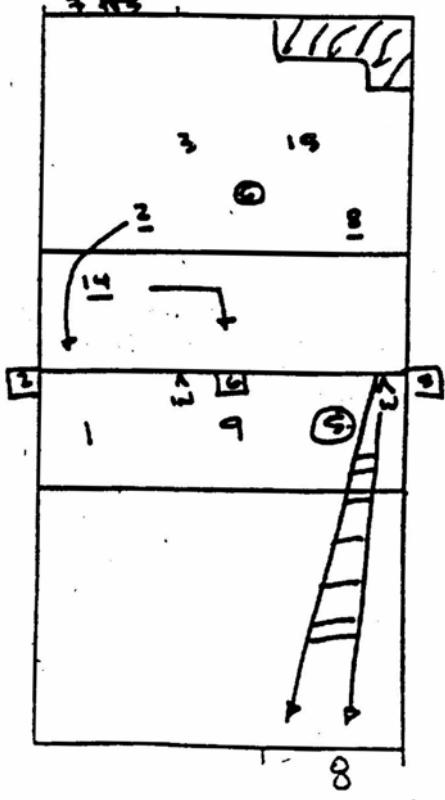
4 PTS

12 PTS

3 PTS

NOTES:

- ① SAY TOUGH NOT ZONES
- ② BLOCK LATE / LOW / ONCE
- ③ LF IN NEED TO 10 FT.
- ④ RF WIDE & HIGH / 3 RINGS
- ⑤ ATTACK THEM LEFT FRONT
- ⑥ USE 1, 2, 7, 9, 3, 0
- ⑦ ATTACK POTS II IV

